

Vojtěch Svoboda – Islám a marxismus – vliv na politický vývoj Egypta, Libye a Iráku

Posudek vedoucího bakalářské práce

Předložená práce je výsledkem delšího hledání, na jehož počátku byl studentův zájem zabývat se v rámci semináře o marxismu otázkou vztahu islámu a marxismu. V této věci jsme konzultovali doc. Kropáčka, z jehož odpovědi vyjímáme: „Téma vztahu mezi islámem a marxismem bylo bohatě diskutováno zvláště v 60. letech 20. století, kdy bujely různé teorie islámského socialismu. U muslimských autorů převažoval názor, že z marxismu je přijatelné ekonomické učení (hl. kritika kapitalismu), absolutně nepřijatelný je však ateistický dialektický či historický materialismus. K tématu by bylo dnes možné diskutovat celé hodiny, naznačím jen některé směry možného bádání. Nejzvučnější zpracování nabídl kdysi Maxime Rodinson (před 3 roky zesnulý francouzský nedogmaický marxista) v objemné knize *Marisme et monde musulman*, Paris, Editions du Seuil 1972, 700 stran. Probírá muslimské marxistické proudy (Sultán Galijev, Nazim Hikmet, komunistické strany v arabských zemích atd.) a analyzuje příslušné postoje. Anglicky nic tak důkladného není. Z šíitského hlediska se zabýval kritikou marxismu známý irácký filozof a ekonom Muhammad Báqir Sadr (popravený r. 1980 Saddámem) v knihách *Falsafatuná* (Our Philosophy) a *Iqtisáduná* (Our Economics). Knihy vydalo vícekrát v anglickém překladu centrum v iránském Qomu. Takže zatím alespoň tolik. Arabsky tu a tam vycházejí i dnes knihy kritizující marxismus“. Za tohoto stavu nedostupnosti pramenů, jazykové i fyzické, bylo téma přeformulováno ve smyslu rešerš internetových zdrojů. Tam však studentovy analýzy ukázaly jednak absolutně jednostrannou zaměřenost zjištěných zdrojů, jednak jejich odvozenost – jde o zdroje levicově pro-islámské nebo pravicově proti-islámské, nikoli však o islámské. Postupně vykristalizovala podobu tématu, jak je nyní předkládáno, tedy jako analýza politického vlivu marxismu na vývoj některých islámských zemí. To odpovídá i Kropáčkovu poukazu na 60. léta, a předložená práce potvrdila i Kropáčkovu tvrzení o eklektickém přijetí, kdy je odmítán ateismus, ale přijímána kritika kapitalismu (Kropáček mluví o ekonomickém učení, student konstatuje spíše sociální učení).

Zpracování tématu se vedoucímu práce jeví jako vyhovující. Jde ovšem o hledisko spíše filosofické - jak se zpracování jeví specialistovi na islám, je otázkou pro oponenta. Přáním vedoucího práce bylo, aby se baccalaureant zabýval blíže Rogerem Garaudym, ten se nakonec objevuje jen v příloze, dle našeho názoru nelogicky. Navíc si myslíme, že pramen eurabia.cz není nestranný a měl být doplněn jiným pramenem. Práce se opírá i o cizojazyčné prameny; měly být ovšem uvedeny i internetové zdroje. Autor má místy problém se zvládnutím jazyka, zejména se stylistikou. Množství tiskových chyb se nám jeví jako přijatelné.

Práci doporučujeme k obhajobě

V Domažlicích o svátku sv. Olgy a.D. MMIX

Doc. dr. Jaroslav Vokoun